

Ert datum:
2020-03-05

Datum:
2020-10-02

Er ref:
Fi2020/00647/K

Diarienummer:
UHM-2020-0059

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Starkare kommuner – med kapacitet att klara välfärdsuppdraget (SOU 2020:8)

Upphandlingsmyndigheten yttrar sig härmed över ovan nämnda slutbetänkande.

Yttrandet lämnas utifrån myndighetens uppdrag att utveckla och stödja upphandling som genomförs av upphandlande myndigheter och enheter. Upphandlingsmyndighetens uppdrag är att verka för rättssäkra, effektiva och hållbara upphandlingar till nytta för medborgarna och näringslivets utveckling samt att ge vägledning i statsstödsfrågor. Yttrandet fokuserar därför på de delar av slutbetänkandet som rör offentlig upphandling och statsstödsrättsliga frågor.

Kommunutredningen har under 2017 lämnat delbetänkandet "En generell rätt till kommunal avtalssamverkan" (SOU 2017:77). Upphandlingsmyndigheten lämnade yttrande över det delbetänkandet den 8 januari 2018¹. Genom en ändring i kommunallagen (2017:725) som trädde i kraft samma år finns numera större möjligheter för kommuner och regioner att ingå samverkansavtal om någon uppgift helt eller delvis ska utföras av en annan kommun eller region. Som framhölls i det tidigare remissvaret ser Upphandlingsmyndigheten positivt på en generell rätt till avtalssamverkan. Som också framhölls är det viktigt att sådan avtalssamverkan är förenlig med det upphandlingsrättsliga regelverket, inklusive de så kallade Hamburgkriterierna. Bland annat får avtalet inte utgöra ett köp- och säljförhållande, utan ska bygga på ett samarbetskoncept.

Slutbetänkandet innehåller en genomgång av kommunernas verksamhet och de olika formerna för kommunal samverkan som finns, inklusive dess rättsliga rammar. Upphandlingsmyndigheten har inget att erinra mot de genomgångar som görs i

¹ UHM-2017-0251

Ert datum:
2020-03-05

Datum:
2020-10-02

Er ref:
Fi2020/00647/K

Diarienummer:
UHM-2020-0059

slutbetänkandet av olika former av möjlig samverkan. Det kan till exempel handla om gemensamma inköpscentraler, intern upphandling (de så kallade Teckal-kriterierna) och de redan nämnda möjligheterna till kommunal avtalsamverkan. För att nå de mål som satts upp och säkra nödvändig kompetens kan kommuner behöva tillämpa de olika former av samverkan som är möjliga inom ramen för upphandlingsreglerna i större utsträckning än idag. Vad avser kommunal avtalsamverkan har möjligheterna att tillämpa Hamburgkriterierna dessutom i viss mån utvecklats och förtydligats genom en nyligen meddelad dom från EU-domstolen (C-796/18 *Stadt Köln*). I sammanhanget vill Upphandlingsmyndigheten också lyfta fram den av regeringen beslutade Nationella Upphandlingsstrategin. Även om strategin formellt riktar sig till statliga myndigheter är det angeläget att även kommuner beaktar den.

Kommunsektorn står inför mycket stora utmaningar. Upphandlingsmyndigheten vill därför framhålla att den offentliga upphandlingen kan utgöra ett viktigt strategiskt verktyg för att uppnå samhällliga mål, inte minst vad gäller hållbarhet. Eftersom den offentliga upphandlingen utgör en betydande del av kommunernas ekonomi kan en strategisk hantering av inköps- och upphandlingsverksamheten bidra till en effektivare förvaltning av offentliga medel och främja en god och hållbar kommunal service och välfärd. Det är därför välkommet att staten föreslås ta ett sammanhållet ansvar för en hållbar förvaltningsgemensam infrastruktur för grunddata och informationsutbyte. Upphandlingsmyndigheten betraktar myndighetens nya uppdrag som statistikmyndighet på upphandlingsområdet som en viktig del av den infrastrukturen och anser det vara angeläget att statistikinsamlingen får fortsätta att utvecklas på sikt med bland annat inköpsvärden från den offentliga sektorns ekonomisystem.

I slutbetänkandet föreslås att det ska införas ekonomiska incitament för frivilliga sammanläggningar av kommuner, där staten ska överta skulder från de kommuner som slås samman. I dessa delar redogörs förtjänstfullt för EU:s statsstödsregler och dess övergripande funktion att sätta ramar för medlemsstaternas möjligheter att stödja en viss verksamhet. I slutbetänkandet föreslås att regeringen ska tillsätta en utredning som närmare ska analysera de tekniska och juridiska aspekterna av förslaget om skuldövertagande samt ta fram ett mer detaljerat förslag. Upphandlingsmyndigheten tillstyrker förslaget att en sådan utredning tillsätts.

Generaldirektör Inger Ek har beslutat i detta ärende. Jurist Lena Forsmark har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjurist Anders Asplund deltagit.

Inger Ek

Lena Forsmark